

країни. Але не всюди все так ідеально. Хоч сьогодні жінкам стали доступні такі бойові професії у війську, як: гранатометниця, снайперка, артилеристка та інші, тоді як раніше вони могли претендувати переважно на небойові професії, наприклад, зв'язківця, водійка, кухарка тощо. Водночас для жінок все ще існують обмеження на прийом на посади офіцерського складу, пов'язані з використанням бойових патронів та виконанням водозабірних робіт. Також жінкам недоступні посади на підводних човнах і надводних кораблях, у керівництві бригадами надводних кораблів, у підрозділах пожежогасіння, де необхідне непряме гасіння пожеж, а також в підрозділах тилового забезпечення, де передбачене використання вибухонебезпечних реактивів. Крім того, у військових частинах спеціального призначення жіночі посади не передбачені. Тому тут, з одного боку, Україна дуже багато зробила для забезпечення гендерної рівності, особливо під час війни. З іншого – ще є немало проблем у цій сфері, які потрібно вирішити [3].

1. Securing Gender Equality in Ukraine Amidst the War. *UN Women Ukraine*. URL: https://ukraine.unwomen.org/sites/default/files/2023-03/Securing%20GE%20in%20Ukraine%20Amidst%20the%20War_UA_14.03.2023.pdf (дата звернення: 13.02.2026).

2. Жіноче лідерство під час війни: як змінилося представництво жінок у владі *ЧЕСНО*. URL : <https://www.chesno.org/post/5879/> (дата звернення: 14.02.2026).

3. Забезпечення гендерної рівності в Україні в умовах війни. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/05/4-1.pdf> (дата звернення: 15.02.2026).

Андрій СТАХУРА

аспірант кафедри

теорії держави та права

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

(м. Дніпро, Україна)

СУБ'ЄКТИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Відповідно до ст. 3 Конституції України, утвердження та забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави [1]. Виконання зазначеного обов'язку здійснюється державою через систему утворених нею органів публічної влади, наділених відповідними повноваженнями. У цьому аспекті надзвичайно важливим питанням видається формування ефективно функціонуючого механізму забезпечення прав і свобод людини, одним із важливих елементів якого є недопущення дискримінації за ознакою статі.

У зв'язку із цим стає актуальним питання досягнення гендерної рівності для формування рівного у правах та можливостях суспільства. Значною мірою наведена проблема залишається нерозв'язаною у сферах праці, безпеки і оборони, соціального захисту, державної служби тощо. Відповідно, її розв'язанню має сприяти розбудова ефективної системи суб'єктів, наділених владними повноваженнями щодо досягнення гендерної рівності.

Екстраполюючи загальну проблематику у призму поліцейської діяльності варто визнати певні позитивні тенденції, що мали місце протягом останніх років. З одного боку вони обумовлені внутрішніми змінами, що відбулися у державі для досягнення рівності між жінками і чоловіками через прийняття відповідних актів законодавства. З іншого боку, прискорення процесу досягнення гендерної рівності у секторі безпеки і оборони було зумовлене повномасштабною збройною агресією, розв'язаною РФ проти України. Це мало наслідком збільшення відсотку жінок у системі МВС України в цілому та лавах Національної поліції зокрема як на цивільних, так і на атестованих посадах.

Наразі оптимізація системи адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Національній поліції України залишається актуальним завданням як під час дії воєнного стану, так і у повоєнний період.

Підтримуючи позицію В. Й. Пашинського, погоджуємось із тим, що коло суб'єктів адміністративно-правового забезпечення (якими є суб'єкти правовідносин) у кожному окремому випадку є різним і залежить від сфери публічного управління яку забезпечують такі суб'єкти [2, с. 149].

Зокрема, А. А. Радчук наголошує, що суб'єктом публічної адміністрації є суб'єкт, що має

повноваження у сфері влади та здійснює різноманітні адміністративні функції. Це можуть бути орган (посадова особа), які виконують роль у владних структурах та надають адміністративні послуги або здійснюють виконавчо-розпорядчу діяльність. Головними суб'єктами публічної адміністрації вчений називає органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, для яких адміністрування слугує основною сферою діяльності [3, с. 429].

Відповідно, систему суб'єктів адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Національній поліції України можна розглядати як сукупність органів державної влади (їх структурних одиниць, посадових осіб) та недержавних інституцій, наділених владними повноваженнями у сфері недопущення дискримінації за ознакою статі, охорони, захисту й відновлення прав жінок та чоловіків з числа поліцейських та цивільного (неатестованого) складу, а також створення умов для досягнення гендерного балансу у Національній поліції України.

На нашу думку коло суб'єктів адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності в Національній поліції України можна систематизувати, здійснивши їх умовний поділ на три групи:

1) суб'єкти державного управління вищого рівня – органи (посадові особи), що здійснюють формування й реалізацію гендерної політики в Україні (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, Урядовий уповноважений з питань гендерної політики);

2) суб'єкти державного управління центрального рівня – центральні органи виконавчої влади, їх спеціалізовані структурні підрозділи, керівництво таких органів (Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, Національна поліція України, Управління моніторингу дотримання прав людини МВС України, Департамент головної інспекції та дотримання прав людини НПУ, Міністр внутрішніх справ, Голова Національної поліції України);

3) недержавні суб'єкти – органи місцевого самоврядування, громадські об'єднання (зокрема громадська організація «Українська асоціація представниць правоохоронних органів» – УАППО, громадська правозахисна організація «Ла Страда», громадське жіноче об'єднання – «Спілка жінок України»), міжнародні інституції (Консультативна місія Європейського Союзу (КМЕС) в Україні, Структура Організації Об'єднаних Націй з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок – ООН жінки) тощо.

Структурно-логічна система таких суб'єктів ґрунтується на горизонтальних та вертикальних зв'язках. Вертикальні зв'язки засновані на методі субординації та реалізуються через МВС, НПУ та територіальні органи поліції. Горизонтальні зв'язки реалізовані через НПУ, громадські та міжнародні організації, діяльність урядового уповноваженого, помічників (радників) з гендерних питань, що створює систему стримувань і противаг.

Таким чином, система адміністративно-правового забезпечення гендерної рівності у Національній поліції України може бути представлена через сукупність державних і недержавних суб'єктів публічної адміністрації, об'єднаних вертикальними і горизонтальними зв'язками.

У якості підсумку слід зазначити те, що попри широке коло суб'єктів владних повноважень у досліджуваній царині, ключовою проблемою залишається відсутність єдиного координаційного центру безпосередньо всередині структури Національної поліції України з чітко визначеними імперативними повноваженнями для впровадження відповідних нормативних і організаційних новел. У зв'язку з викладеним перспективним напрямом розвитку нами вбачається законодавче закріплення статусу гендерних радників як штатних одиниць в територіальних органах поліції з наданням їм права ініціювати службові розслідування за фактами дискримінації за ознакою статі, або інших проявів гендерної нерівності у поліції.

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Пашинський В. Й. Суб'єкти адміністративно-правового забезпечення оборони України: поняття та класифікація. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2017. Вип. 47. Т. 2. С. 148-151.

3. Радчук А. А. Суб'єкти адміністративно-правового забезпечення прав військовослужбовців. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 6. С. 428-431.